

University of Groningen

Pet af

Keulen, B.F.; Knigge, G.; Wolswijk, H.D.

Published in:

Pet af : liber amicorum D.H. de Jong

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2007

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Keulen, B. F., Knigge, G., & Wolswijk, H. D. (2007). Pet af. In B. F. Keulen, G. Knigge, & H. D. Wolswijk (editors), *Pet af : liber amicorum D.H. de Jong* (blz. 1-4).

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Pet af

B.F. KEULEN

G. KNIGGE

H.D. WOLSWIJK

‘Die baret past ons allemaal’. Zo eindigde Dirk Herman de Jong in 1985 zijn oratie, volgens de schriftelijke versie.¹ Maar de overlevering binnen de vakgroep strafrecht en criminologie wil anders: ‘Toen Dirk Herman zijn oratie hield, nam hij de baret van zijn hoofd en sprak tot de leden van de vakgroep: ‘Deze pet past ons allen.’² Nu, in 2007, gaat Dirk Herman de Jong met emeritaat. De pet gaat af.

Daarmee komt een einde aan een rijke wetenschappelijke loopbaan. Het leek er bij de komst van Dirk Herman naar de Groningse universiteit, in 1963, nog helemaal niet op dat die naar een ordinariaat straf- en strafprocesrecht zou leiden. Dirk Herman wilde natuurkundige worden. Maar deze studie beviel hem niet. En toen werd het rechten.

Na zijn studie, eigenlijk al voordat hij helemaal klaar was, werd Dirk Herman door prof. Van Veen aangenomen. Hij trad in dienst op 15 oktober 1970. Zijn motivatie vatte hij op een voorgedrukt sollicitatieformulier in twee zinnen samen. ‘In de eerste plaats heb ik altijd de wens gehad, zelf wetenschappelijk onderzoek te verrichten. Daarnaast heb ik een grote, waarschijnlijk voor een deel van huis uit meegekregen, belangstelling voor het onderwijs.’ De vader van Dirk Herman was leraar klassieke talen. Dirk Herman was de derde door Van Veen aangenomen medewerker, na Rosita Meertens en Bert Fleers, en net voor Harrie Krabbe.

Dirk Herman zette zich aan het schrijven van een proefschrift. Dat nam geruime tijd in beslag: pas in 1981 promoveerde hij op *De macht van de telastelegging in het strafproces*.³ Maar het resultaat was er dan ook naar: de promotie was cum laude en het proefschrift werd in 1982 bekroond met de Moddermanprijs. Wie het boek herleest, wordt getroffen door de bescheidenheid van de ambities. In de ‘balans’ worden die als volgt verwoord: ‘In de onderhavige studie wordt onderzocht, op welke beginselen het systeem stoelt, hoe het in de praktijk van de Nederlandse rechtspraak uitwerkt, welke correcties op het systeem zijn, respectievelijk kunnen worden, aangebracht en welke al dan niet gewenste (neven)effecten het met zich meebrengt. In het onderzoek ligt de nadruk op het in kaart brengen van de gepubli-

¹ D.H. de Jong, *Rechtsbescherming in een beslissende fase*, Gouda Quint: Arnhem 1985.

² *Domweg gelukkig in de Turftorenstraat – over digereeren en andere merkwaardige lotgevallen*, Gedenkboek vakgroep strafrecht, tot stand gekomen bij gelegenheid van het 25-jarig ambtsjubileum van Dirk Herman de Jong en Harrie Krabbe: Groningen 1995.

³ D.H. de Jong, *De macht van de telastelegging in het strafproces* (diss. Groningen), Gouda Quint: Arnhem 1981.

ceerde jurisprudentie.⁴ Het is een oriëntatie en een bescheidenheid die in meer Groningse publicaties uit die jaren terug te vinden is.

Deze bescheidenheid brengt niet mee dat de beschreven jurisprudentie ook onverkort onderschreven wordt. Dirk Herman de Jong is in latere publicaties de wederwaardigheden van de grondslagleer blijven volgen. En hij heeft daarbij regelmatig duidelijk gemaakt een te rigide toepassing van deze leer van de hand te wijzen.

Na het voltooien van zijn proefschrift duurde het niet lang voordat Dirk Herman hoogleraar werd. In 1984 volgde hij in Groningen prof. mw. H. Singer-Dekker op. En in 1985 hield hij zijn oratie. Hij sprak daarin zijn steun uit voor vereenvoudiging van de procesvoering bij eenvoudige feiten, en ging daarbij in op een model waarin de officier van justitie een strafbevel uitvaardigt waartegen de verdachte een rechtsmiddel kan aanwenden. Dat model wijkt niet zeer veel af van dat van de strafbeschikking die ingevolge de wet OM-afdoening wordt ingevoerd. Maar de tijd was in 1985 nog niet rijp voor deze gedachte.

Dirk Herman de Jong heeft in zijn wetenschappelijke loopbaan over tal van strafrechtelijke onderwerpen gepubliceerd. De bijdragen aan deze bundel illustreren dat. Op materieelrechtelijk terrein heeft hij bijvoorbeeld aandacht besteed aan de strafbaarstelling van voorbereidingshandelingen en artikel 140 Sr. De laatste jaren heeft hij regelmatig gepubliceerd over het opzetvereiste, vooral in relatie tot HIV. Op strafprocessueel terrein heeft hij onder meer geschreven over onrechtmatige verkrijging van bewijs, en over cassatie. Niet onvermeld mag ten slotte blijven dat hij jarenlang samen met Geert Knigge de delen over Strafrecht en Strafprocesrecht in de door Van Bemmelen begonnen en door Van Veen voortgezette reeks Ons strafrecht heeft bewerkt. En daarbij was hij, anders dan de eerste mede door hem bewerkte, elfde druk van het deeltje over Strafprocesrecht doet vermoeden, nergens een O.H. de Jong.

In zijn oratie gaf Dirk Herman de Jong ook aan dat de studenten in een juridische faculteit voorop staan. Dat sprak voor hem 'volstrekt vanzelf'. Dat heeft hij de jaren daarna ook laten zien. Vele studenten heeft hij enthousiast voor het strafrecht weten te maken. Hij heeft altijd open gestaan voor onderwijsvernieuwingen. Zo introduceerde hij het werken met echte strafdossiers. Een treffend voorbeeld is ook de videoproductie die hij een paar jaar geleden opnam, waarin hij de student toesprak in zijn werkkamer, hem meenam naar de rechtbank, de 'voice over' verzorgde en met verve de rol van verdachte in een nagespelde zitting vervulde.

Dirk Herman de Jong werd hoogleraar in de eigen vakgroep. Is dat gemakkelijk geweest? Dirk Herman werd zonder twijfel door iedereen zeer gewaardeerd.⁵ Maar hij was, tot het moment van zijn benoeming, gewoon één van de 'jongens van Van Veen'. En de sfeer was zeer egalitair. Elk vertoon van wat op kapsones zou kunnen

⁴ A.w., p. 281.

⁵ Zie de bijdragen aan de genoemde bundel *Domweg gelukkig in de Turfstorenstraat*.

lijken, zou afgestraft worden. Misschien moeten we de wijze waarop Dirk Herman zijn vakgroepgenoten in zijn oratie toesprak ook tegen deze achtergrond plaatsen. Het was ook een bezweringsformule: ik krijg geen kapsones. En het was een belofte: we blijven zoveel mogelijk op voet van gelijkheid opereren. De oratie gaf het sein voor de wijze waarop Dirk Herman zou onderwijzen en onderzoeken. De pet gaf een voorproefje van de wijze waarop Dirk Herman bestuurlijk wilde opereren.

Dirk Herman heeft zijn bestuurlijke stijl tot het eind toe volgehouden. De vakgroep is nog steeds niet hiërarchisch ingesteld. Een gewoon hoogleraar is niets bijzonders. Voor zijn *medewerkers* staat zijn deur altijd open. En ook Dirk Herman wast de koffiekopjes om, als hij getrakteerd heeft. Hij vindt niets leuker dan met een opgeruimde vaat, de natte theedoek over de schouder, het secretariaat binnen te stappen.

Niet alleen de vakgroep, maar ook de faculteit verliest met Dirk Herman een belangrijke kracht. Dirk Herman is altijd bereid om een klus op zich te nemen. Dat is voor de vakgroep en de faculteit heerlijk geweest. Dirk Herman is van veel facultaire commissies lid of voorzitter geweest, en hij was een periode decaan. Viel er iemand uit in het onderwijs, dan was Dirk Herman dikwijls bereid het over te nemen.

Die werkhouding is op het eerste gezicht misschien wat in tegenspraak met een liefde die wat later in het leven van Dirk Herman en zijn vrouw Jenschke gegroeid is: Aruba. Toen zich aan het begin van de jaren '90 voor de vakgroep de gelegenheid voordeed een driejarig contract met de juridische faculteit van Aruba af te sluiten, was Dirk Herman meteen enthousiast. En hij en Jenschke waren bereid om op korte termijn naar Aruba af te reizen om de eerste zes maanden voor hun rekening te nemen. Dat beviel zo goed dat hij later een bijzonder hoogleraarschap heeft aanvaard, dat hij na zijn emeritaat in Groningen blijft vervullen.

Dat Aruba Dirk Herman in het hart heeft gesloten, hoeft niet te verwonderen. Maar wat heeft de liefde van Dirk Herman voor Aruba doen ontstaan? Misschien is het juist wel het niet altijd serieuze, het genieten van het leven. Dirk Herman de Jong is een levensgenieter, met bijvoorbeeld een grote liefde voor muziek, en voor film. In zijn wetenschappelijke werk behoort hij helemaal tot de Groningse school, met degelijke publicaties waarin het technisch-juridische een belangrijke plaats inneemt. Als persoon heeft hij ook iets van een Arubaan.

Deze bundel wordt Dirk Herman de Jong aangeboden bij gelegenheid van zijn afscheid als hoogleraar van de Groningse vakgroep strafrecht en criminologie. Uit de bijdragen spreekt de waardering die de titel uitdrukt. Wij hopen, mede namens alle auteurs, dat hij ook daarvan zal genieten!

